

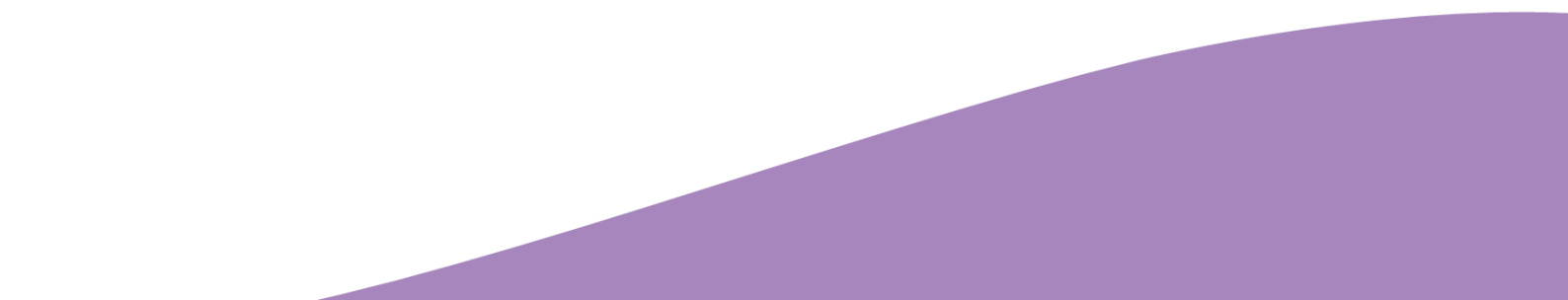
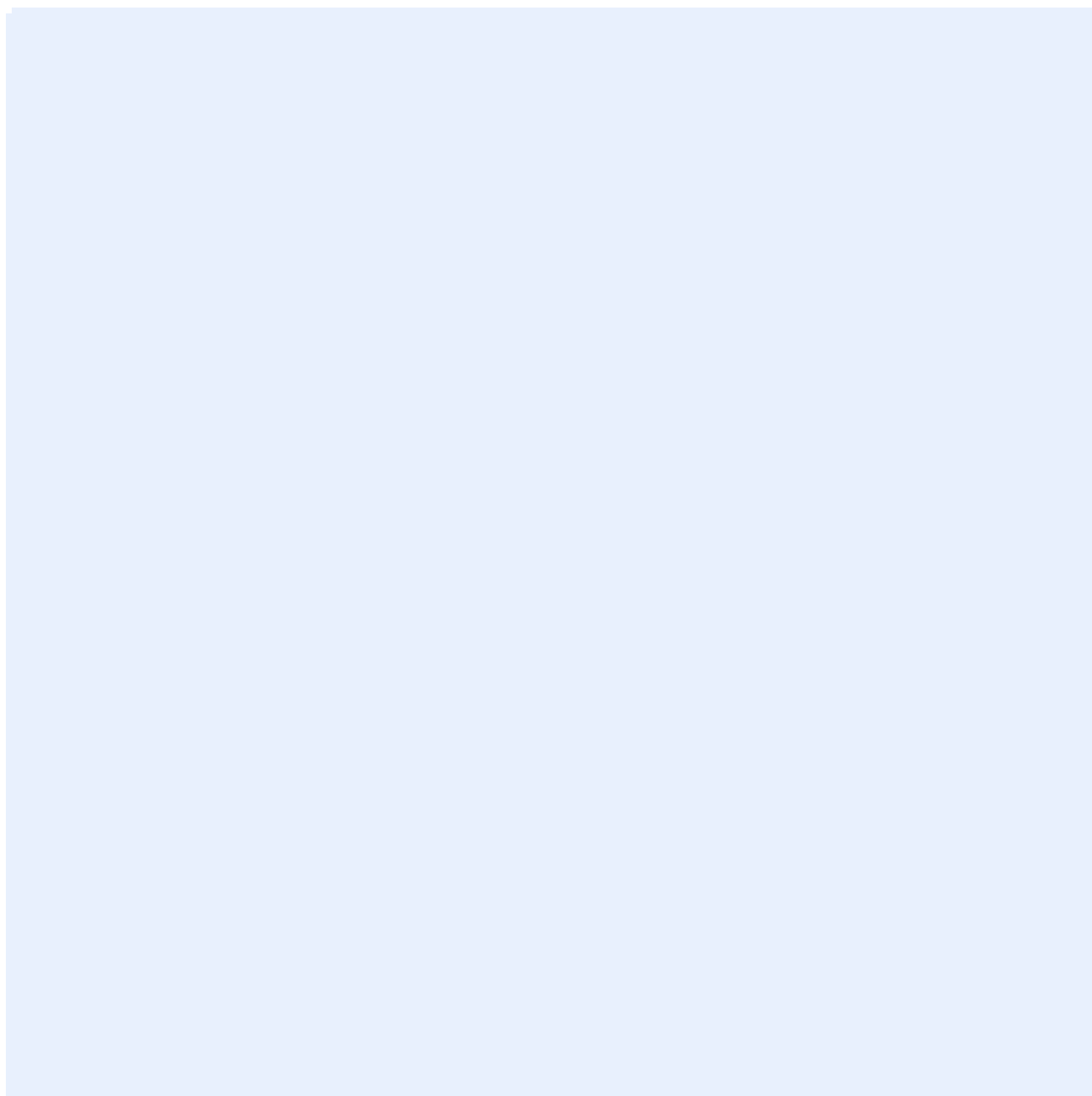
TROLDEHØJEN

PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Distrikt Syd

07-07-2021

Indhold

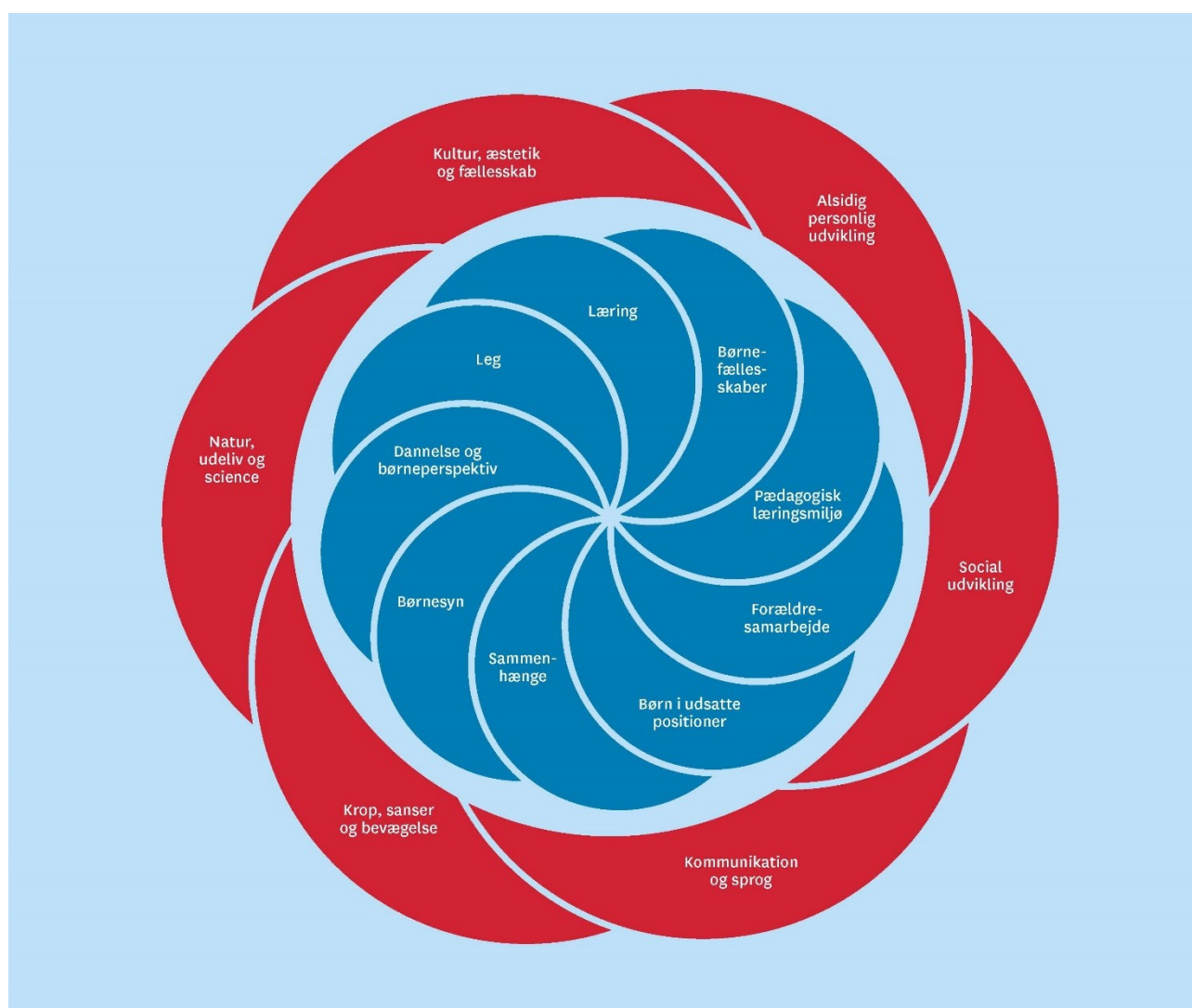
Det fælles pædagogiske grundlag.....	3
Det fælles tværgående mål.....	3
Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø.....	5
Vi samarbejder med forældrene om børns læring.....	7
Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene.....	8
Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner.....	10
Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv...	12
Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen.....	13
Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?.....	14

Det fælles pædagogiske grundlag

[Link til 'Den styrkede pædagogiske læreplan - Rammer og indhold' side 12-27](#)

De 6 læreplanstemaer

[Link til 'Den styrkede pædagogiske læreplan - Rammer og indhold' side 32-46](#)

Når vi læser vores fælles pædagogiske grundlag, giver det os anledning til følgende pædagogiske refleksioner?

Det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunktet i arbejdet med børns læring, udvikling og trivsel i Troldehøjen.

Børn skal tages alvorligt, uanset hvilken situation vi møder barnet i, altså, det at være barn har en værdi i sig selv. At barnet høres og mødes i det barneperspektiv vi skal forstå at indtage, er et led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse, som barnet indgår i både nu og senere i livet.

Legen er essentiel i barnets udviklingsproces, og som sådan en værdi i sig selv, hvorfor vi dels arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone (foran, ved siden af og bagved barnet) og dels, der ud fra, skaber rammerne for udvikling og læring gennem hele dagen. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Vi prioriterer at arbejde i mindre børnegrupper, hvor vi bl.a arbejder med at skabe gode børnefællesskaber samt indrette trygge og stimulerende læringsrum og-miljøer tilpasset den aktuelle børnegruppe.

Begrundelse for valg af billede

Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

- Hvad er børnegruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad skal børnenes perspektiv bidrage til i hverdagen?
- Hvad skal børnenes vurdering/oplevelse af deres fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø bidrage til i dagtilbuddet?
- Når vi inddrager børnenes perspektiv og deres vurderinger af børnemiljøet, hvilke tegn kan vi så se hos børnene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Troldehøjen er i udgangspunktet præget af børn fra ressourcestærke familier og derfor generelt en børnegruppe, der er rummelig, dynamisk og empatisk. Der er dog løbende, også børn, der er udfordret i at indgå og fungere både i mindre og større børnefællesskaber.

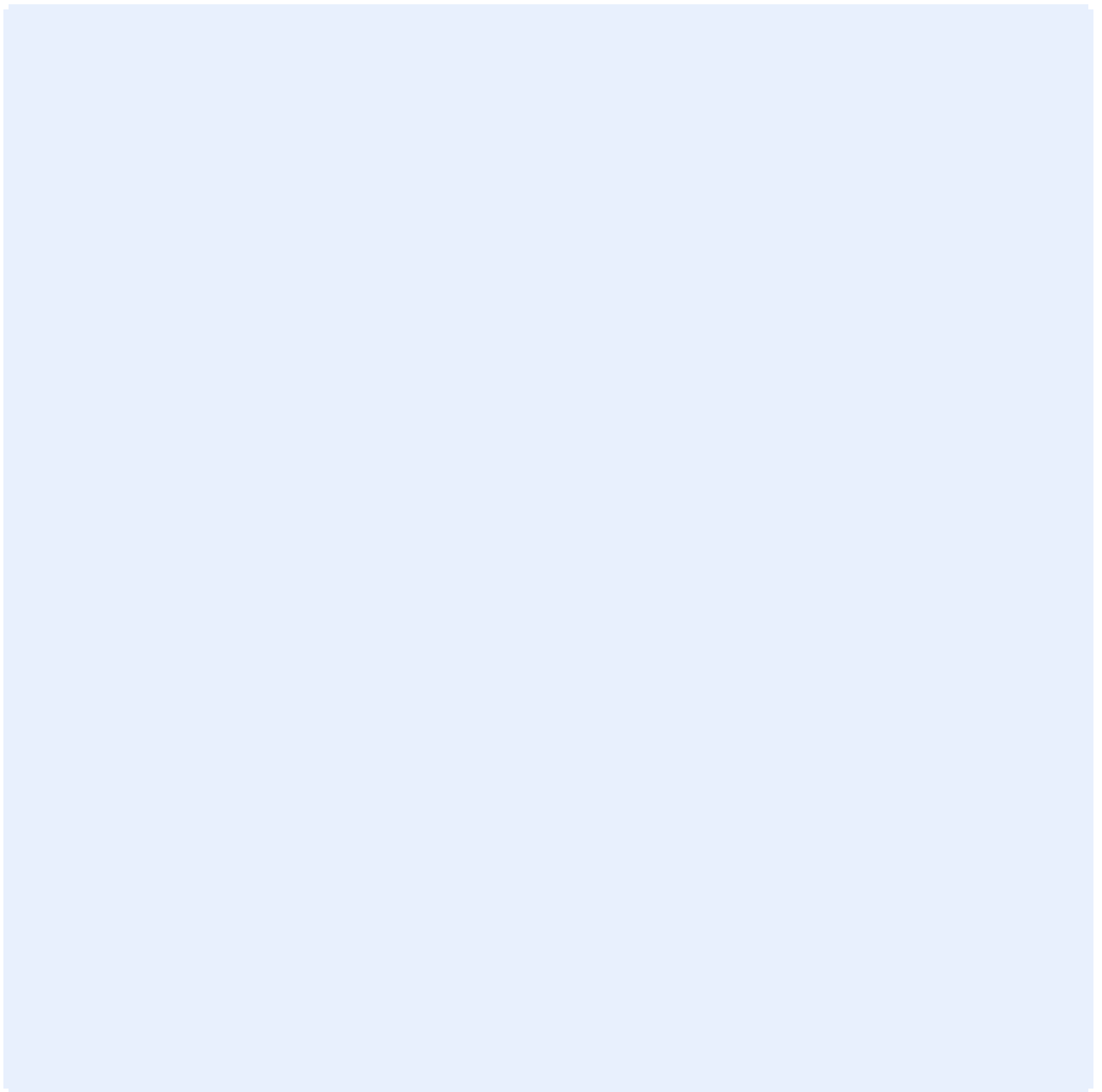
Stuernes indretning og udsmykning skal have en stimulerende og inspirerende virkning på børnene, således at omgivelserne, både inde og ude, er udformet på en måde, så det fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege mv.

Børnenes oplevelser af børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, og vi oplever, ved at inddrage barneperspektivet i vores planlægning, at børnene indtager ejerskab samt føler sig set og hørt og bliver glade og stolte.

Vi er pt meget optaget af de fysiske læringsmiljøer, som danner rammen for gode børnemiljøer, hvor vi følger både børnegruppen samt det enkelte barns udvikling igennem iagttagelser, refleksioner samt dialog med hinanden og forældrene.

Det psykiske børnemiljø er kendetegnet ved et respektfuld og tolerant samspil mellem voksen og barn samt at der arbejdes med at børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger har en gensidig respekt for hinanden, og der er plads til og accept af vores forskelligheder, hvor vi anvender 'fri for mobberi' og den kommende tid vil tilegne os mere viden i brugen af dette værktøj i det pædagogiske arbejde.

Vi arbejder på at der skabes en tydelig rød tråd i rammesætning for et godt og udviklende fysisk og psykisk børnemiljø fra vuggestue til storbørnsgruppen i Troldehøjen.

Begrundelse for valg af billede

Vi samarbejder med forældrene om børns læring

- Hvad er forældregruppens forudsætninger og ressourcer?
- Hvad kan et øget fokus på gensidigt samarbejde mellem forældre og dagtilbud bidrage til i forhold til børnegruppens trivsel og læring?
- Hvilke tegn på trivsel, læring, udvikling og dannelse forventer vi at se hos børnene/børnegruppen, når vi aktivt samarbejder med og inddrager forældrene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år

I Troldehøjen har vi generelt ressourcestærke forældre, som gerne vil og har lyst til at samarbejde om deres børns trivsel og læring. Det opleves at der også generelt er høje forventninger til institutionen, hvorfor vi har fokus på, hvordan vi kan afstemme gensidige krav/forventninger ift. Inddragelse af forældrene i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde til gavn for både det enkelte barns, samt børnegruppens udvikling. Et konstruktivt samarbejde vil kunne bidrage til at vi har et fælles fokus på, hvordan vi bedst og i samarbejde med forældrene kan differentiere og derved tage højde for, hvordan der for det enkelte barn skabes bedst mulige rammer for læring og trivsel i det pædagogiske arbejde.

Vi har netop udarbejdet handleplan for forældresamarbejdet med fokus på samtaler omkring trivsel for det enkelte barn. Endvidere har der fra forældrenes side været ydret ønske om mere indsigt i børnenes dagligdag, - herunder, hvordan og hvilke læreplanstemaer der arbejdes med. Desuden oftere information om relevante oplysninger for både den enkelte stue/afdeling samt Troldehøjen generelt, hvilket også er skrevet ind i handleplanen.

Det har ligeledes været ønsket at etablere et forældreråd, hvor forældrene sammen kan arrangere fælles begivenheder, - eks. Sommerfest, julefest mv. Dette forventes at være etableret i efteråret 2021. Når der er et godt, konstruktivt samarbejde, mærker vi dels en gensidig tillid samt at forældrene føler sig trygge, hvilket skaber tryghed for barnets hverdag i institutionen, samt indrage både forældre og barneperspektiv, som giver mulighed for trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vores refleksion har gjort at vi dels vil have særlig fokus på introsamtaler med forældrene inden barnets start i Troldehøjen samt 3 mdr. samtale efter barnets start i Troldehøjen, for løbende at justere forældrenes oplevelser af opstart på den enkelte stue. Endvidere at den enkelte stue skal lægge noget ud på AULA min. 3xugentligt så forældrene får indsigt i børnenes dagligdag.

Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende

Troldehøjen ligger i Tune landsby, og således er hovedparten af børnene fra nærmiljøet, hvor børn og familier har større eller mindre kendskab til hinanden. Vi ligger meget tæt på Brugsen og Grevecentret. Vi har desuden adgang til lokale legepladser, bondegård samt natur som eks. Hedeland. Til jul inviteres vi til julegudstjeneste i kirken og storbørnsgruppen samarbejder med skolen, som også er beliggende meget tæt på Troldehøjen. Vi deltager i idrætsdage i distriktet og benytter også ladcykler til at komme rundt i nærmiljøet. Forældrene har mulighed for at invitere til fødselsdag i hjemmet, ligesom forældre, som eksempelvis har en stor have med frugttræer, dyr og/eller høstmaskiner og lign. kan invitere til at opleve disse muligheder. Vi vil gerne have udarbejdet et skema, som forældrene kan udfylde ved barnets start om de via job, fritid eller andet kan byde ind med noget, som kunne være interessant for børnene og som vi måske har emne/tema om, - det kunne være en politimand, én som underviser i dans, sang eller andet relevant.

At børnene udviser glæde ved et lokalt kendskab, hvor de også lære at begå sig i trafikken samt, hvordan man agere i det offentlige rum, og der er forskel på eksempelvis at være på besøg på en legeplads og på besøg på biblioteket.

Det kunne ligeledes være et ønske at udvide kendskabet til og samarbejdet med flere lokale foreninger og institutioner i Tune, - det kunne være erhverv, ældresektoren eller andre relevante interessenter.

pædagogiske læringsmiljøer for børnene

- Hvem og hvad er vores lokalmiljø? (fx forældre, bedsteforældre, kulturinstitutioner, erhvervsliv, naturområder, skoler osv.)
- Hvilke samarbejder kan børnene særligt profitere af?
- Hvilke tegn på fx trivsel, læring, udvikling og dannelse vil vi forvente at se hos børnene, når vi samarbejder med lokalmiljøet?

Vi arbejder med et læringsmiljø for storebørnsgruppen, der skaber sammenhæng til 0. klasse.

(Udfyldes af børnehaverne og de integrerede institutioner)

- Hvad er storebørnsgruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad er formålet med læringsmiljøet for storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnene får udbytte af læringsmiljøet i storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn skal medarbejderne i 0 kl. kunne observere, der viser, at vi har skabt et læringsmiljø for børnene, der skaber sammenhæng til 0. kl?

Børnene starter i storbørnsgruppe 1. april, deres sidste år i børnehaven. I denne sæson har vi en meget dynamisk gruppe, hvor det er første år, efter sammenlægningen, at vi rykker børn, som har gået i længere tid i mellemgruppen end den forrige storbørnsgruppe. Vi ser tydeligt at det har været gavnligt at der har været mulighed for brobygning, som dog også har været udfordret grundet coronarestriktioner. Børnene har haft stort kendskab til hinanden og muligheden for at møde de voksne som skulle overtage, har givet tryghed for børnene. Ydermere er der blevet afholdt et forældremøde inden børnene skulle rykke og af personale ressourcemæssige årsager samt den mere sparsomme brobygning, rykkede en personale over fra mellemgruppen sammen med børnene til storbørnsgruppen, således at det kunne være med til at skabe tryghed for børnene og deres nye miljø.

Formålet med storbørnsgruppen er at kunne tilrettelægge det pædagogiske arbejde målrettet den aldersgruppe, hvor fokus, sammen med legen, er at hjælpe børnene til at blive klar til skole og SFO, hvor det absolutte hovedfokus er mestring af socialisering, - at børnene hjælpes til at blive bevidste om egne ressourcer, at kunne indgå i store fællesskaber og samtidig blive gode til at hjælpe hinanden. Vi arbejder på at få integreret 'Fri for mobberi' i højere udstrækning, så personalet bl.a kan bruge værktøjerne herfra til arbejdet med de sociale kompetencer.

Effekten ser vi, når børnene hjælper og trøster hinanden. At børnene kan invitere og indgå i legerelationer på tværs af hele gruppen. Når børnene er i stand til at løse små konflikter på egen hånd og hvor de føler sig som en del af noget større.

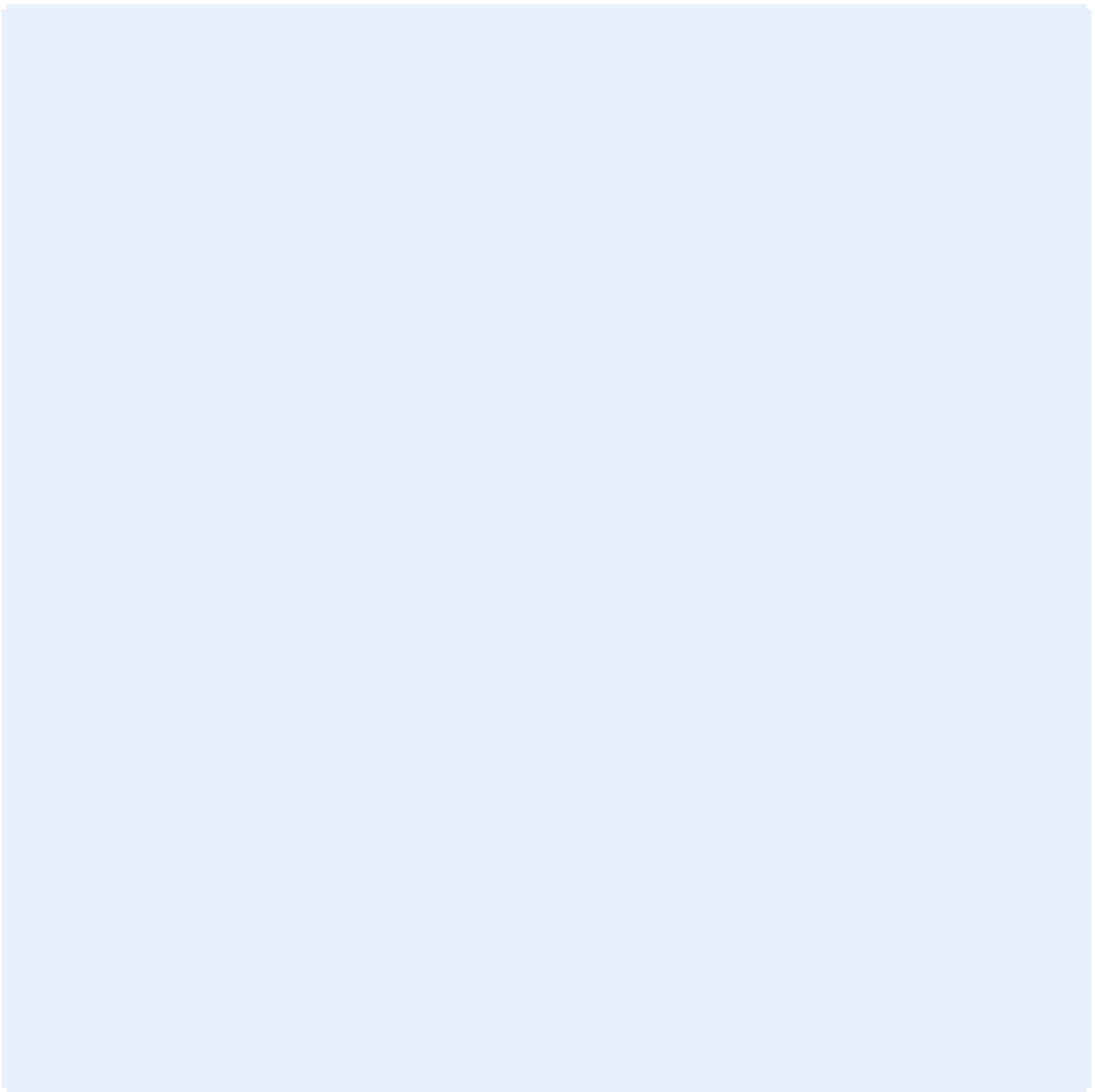
Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner

- Hvad skal vi være opmærksomme på, når vi tilrettelægger læringsmiljøer gennem hele dagen, der skal fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn i dagtilbuddet?
- Hvad skal vi være opmærksomme på, for at børnenes lege udvikler sig positivt for alle børn?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Vi er opmærksomme på at der skabes en fast struktur med forudsigelighed i dagligdagen, så vel de daglige rutiner som de tilrettelagte aktiviteter. Endvidere at der er flere små læringsmiljøer, hvor børnene kan lege selv og i mindre grupper uden forstyrrelser. Vi bestræber os på at dele børnene op i mindre grupper, da det i højere grad styrker det tætte relationsarbejde, hvor nærvær og guidning skaber de bedst mulige udviklingsbetingelser for det enkelte barn, - med en bevidsthed om, hvornår vi går foran, ved siden af eller bagved barnet.

Det er vigtigt at personalet skaber tryghed for det enkelte barn og således at børn, som er udfordret har en fast personalegruppe at forholde sig til. I et tæt samarbejde med forældrene, bestræber vi os på at en primær voksen er tilknyttet et barn med særlige udfordringer, hvor det ligeledes er vigtigt at personalet får drøftet mulige indsatser og en handleplan, som der løbende kan evalueres på.

Vi er opmærksomme på at relationsarbejdet er afgørende for, at det enkelte barn føler sig mødt med omsorg og som noget ganske særligt. Trygheden er ligeledes afgørende for at læring kan være til stede. Både vuggestuebørn og børnehalebørn har stor brug for forudsigelighed og genkendelighed i hverdagen og den struktur skal vi blive bedre til at opretholde for også at skabe en rød tråd fra vuggestue til børnehave til storbørnsgruppe. Det er ligeledes vigtigt at alle børn får den fornødne hjælp de har behov for, - fx logopæd, støttebooster, ressourcepædagog, psykolog mm.

Begrundelse for valg af billede

Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv

- Hvad skal børnene have ud af, at legen har en central plads i hverdagens læringsmiljøer?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnenes leg anerkendes, respekteres og har en betydelig plads i hverdagen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at vi som pædagogisk personale støtter, guider og rammesætter børnenes leg?
- Hvilke konsekvenser har børnenes leg for vores tilrettelæggelse af læringsmiljøerne?
- Hvad kan børnenes leg fortælles os om deres oplevelse af læringsmiljøerne?

Legen er en integreret del af hverdagen. Læringsmiljøerne skal derfor være inspirerende og pirre til børnenes nysgerrighed, hvor børnene har mulighed for at udvikle fantasi, kreativitet, sprog samt danne nye sociale relationer på tværs af gruppen.

Endvidere skal læringsmiljøerne give mulighed for forskellige lege gennem hele dagen. Lege på tværs af børnegruppen, hvor vi ser lege udvikle sig, og hvor vi der igennem tilegner os viden om og indsigt i børnenes liv og interesser. Hjælpe og guide børnene i at tilgå og/eller vælge fra i legen (foran, bagved, ved siden af).

Vi observere hvordan og om læringsmiljøerne bruges. Vi hjælper børnene ved guidning og benævner den tiltænkte leg med ord og handling. Vi støtter op om legen og er nærværende voksne. Vi er deltagende og hjælper med at inddrage flere børn i samme leg. Vi ser børnene udvide og videreudvikle legen.

Vi følger børnenes spor, og gennem flere og mindre læringsmiljøer give børnene mulighed for fordybelse i legen. Vi har udarbejdet et årshjul, hvor vi overordnet har temaer/projekter over hele året, som vi tilrettelægger en nærmere detailplanlægning ud fra.

Vi skal være mere opmærksomme på om læringsmiljøerne bruges til det formål de er tiltænkt, eller appellere til anden leg, som kan give anledning til at udvide, ændre eller skifte et læringsmiljø ud. Læringsmiljøerne skal løbende tilpasses børnegruppen og samtidig tage højde for det enkelte barn. Vi vil løbende evaluere og justere vores læringsmiljøer så vi opnår det bedst mulige udviklingspotentiale for både det enkelte barn og børnegruppen.

Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen

- Hvad skal børnene have ud af, at vi arbejder med læringsmiljøer gennem *hele* dagen (fx i middagsstunden, på legepladsen, i vokseninitierede aktiviteter og i den børneinitierede leg?)
- Hvilken effekt skal det have for børnene, at vi arbejder sammenhængende med de 6 lærerplanstemaer? i hverdagsituationer (fx i morgenstunden, i garderobesituationen, ved afhentning og på ture)?

Dagen i Troldehøjen er præget af en vekselvirkning mellem børne og vokseninitierede aktiviteter og lege. Vi skal være bevidste om at børn lærer gennem hele dagen og i alle situationer, både hverdagsrutinerne, legen og tilrettelagte aktiviteter.

Vi vil i den kommende tid arbejde med vores hverdagsrutiner f.eks. spisning, badeværelse og/eller garderoben, hvor inddragelse af børnene (barneperspektiv) skal være en naturlig del i disse situationer og processer.

Effekten for børnene skal være, dels at de bliver mere selvhjulpne, får øget bevidsthed om deres egne styrker og at hverdagen er genkendelig og overskuelig for barnet. Børnene skal have mulighed for at lære, udvikle og trives i de forskellige læringsmiljøer gennem hele dagen med de forudsætninger det enkelte barn besidder. Det stiller naturligt krav til personalet om at formå at møde barnet i deres nærmeate udviklingszone.

Vi skal være opmærksomme på, hvad vi gerne vil have barnet til, fremfor, hvad de ikke skal
Italesætte barnets initiativer og følelser

Personalet vil arbejde på bevidstgørelse af, hvornår vi går foran, ved siden af og bagved barnet samt hvad der er af læring i de forskellige måder at tilgå både det enkelte barn og børnegruppen.

Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?

- Hvilke ressourcer og udfordringer har vi i forhold til at skabe læringsmiljø gennem hele dagen, som skaber trivsel, dannelse udvikling og læring for børnene?
- Hvilke ressourcer (herunder viden) og udfordringer har vi i forhold til de 6 lærerplanstemaer?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til?

Troldehøjen er en sammenlagt institution tilbage fra 2019, hvor huset har været præget af en stor forandringsproces. Med større udskiftning af personalet fra sammenlægningen til nu, samt et coronaår i 2020 har det været en udfordring for det tilbageværende personale at få flere nye kollegaer samtidig med at troldehøjen skulle finde fodfæste i struktur, værdier mv. i denne sammenlægningsproces. Vi er langt fra færdige, men trods udfordringerne, har det tilbageværende personale en vilje og glæde ved at skabe en institution, hvor der tilstræbes høj pædagogisk kvalitet.

Således har vi i det forgangne år arbejdet meget med personalegruppen og samarbejdet om at institutioner er én og som sådan at kvalificere det pædagogiske arbejde på tværs af hele huset. Vi bestræber os på at inddrage hinandens kompetencer, - gøre brug af hinandens viden og at se vores forskelligheder som en styrke.

Vi skal være opmærksomme på at skabe videndeling på tværs af grupperne og den fysiske placering i huset. Vi har øje for at vores læringsmiljøer naturligt bliver mere og bedre kvalificeret, når vi er vel forberedte og alle ved, hvilken opgave den enkelte har i organisationen.

Vi har et ønske om at tydeliggøre arbejdet med de 6 læreplanstemaer på en måde så de er synlige i alle læringsrum, hvor vi vil bruge vores årshjul til arbejdet med denne proces. Vi er endvidere i gang med en proces med at indrette de fysiske læringsrum, og denne viden vi får skal naturligt implementeres i arbejdet med læringsrummene.

Vi arbejder med temaer (årshjul). Refleksionerne ift. Ovenstående er at vi formår at skabe rum til refleksion, samt systematisk evaluering, øget faglighed ift. De didaktiske overvejelser for sikring af børns læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Alsidig personlig udvikling.

Den alsidige personlige udvikling sker gennem stort set alt det børnene foretager sig og er en del af, - gennem leg, relationer, konflikter mv. - og i opfyldelsen af de forventninger der stilles til børnene og ikke mindst i samværet med dem.

Det forudsættes at børnene møder en anerkendende og medlevende omverden. Barnet skal værdsættes, støttes, udfordres og guides. Barnet har brug for genkendelighed i hverdagen og for børn med særlige behov er det særligt nødvendigt for at skabe rammer for tryghed og dermed udviklingspotentialer.

Børnene skal:

- Anerkendes som de kærlige, nysgerrige og eksperimenterende væsner de er
- Mødes ligeværdigt og i deres nærmeste udviklingszone
- Opleve at de og deres familier bliver mødt med respekt, dialog og forståelse
- Tales med og ikke til
- Have tid til leg, læring og fordybelse
- Have mulighed for og lov til at lege, udforske og gå på opdagelse på egen hånd

De voksne skal:

- Anerkende børnene for hvem de er, med deres forskellige evner og udviklingspotentialer.
- Skabe trygge rammer i hverdagen.
- Møde børnene og deres familier åbent, fordomsfrit, imødekommende og anerkendende
- Være iværksætter for gode og udviklende læringsmiljøer
- Have øje for det enkelte barns nærmeste udviklingszone og hjælpe/guide barnet herud fra.
- Tage børnenes følelser alvorligt samt hjælpe børnene med at sætte ord på følelser, så de opnår en større forståelse for sig selv og andre.
- Støtte børnenes initiativer, sætte ord på og vise dem at deres tanker og handlinger er vigtige, samt at deres ideer kan virkeliggøres.

Soial udvikling.

Vi udvikler os socialt gennem fællesskaber og relationer til andre. F.eks i venskaber, i leg, i gruppesammenhænge mv. Sociale relationer er en forudsætning for barnets trivsel og udvikling. Anerkendelse fra andre er en forudsætning for barnets eksistens som socialt individ. Barnet har brug for rammer, hvor det kan udvikle empati, tilknytningsrelationer og sociale færdigheder. En forudsætning for, at barnet kan udvikle evner indenfor disse områder er, at barnet omgås voksne, som har disse færdigheder og kompetencer.

Børnene skal:

- Sikres mulighed for at kunne indgå i en gruppe og blive en del af et forpligtende fællesskab
- Lære at mærke egne grænser, kunne sige til og fra
- Ses og høres. Lære at lytte aktivt til andre
- Lære sociale spilleregler
- Have medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati
- Have mulighed for , at samarbejde og løse opgaver i fællesskab
- Udvikle en samhørighed med og integration i det danske samfund

De voksne skal:

- Inddrage og opmuntre børnene til aktiv deltagelse i beslutninger
- Sikre at alle børn inkluderes i fællesskabet og værdsættes for det, det enkelte barn bidrager med
- Give børnene mulighed for at have indflydelse på deres hverdag
- Skabe læringsmiljøer, hvor børnene kan opbygge relationer, gode venskaber og udvikle sig både socialt og personligt
- Give børnene valg, som de kan honorere og som er tilpasset det enkelte barns udviklingstrin
- Lytte til og guide til børnene i håndtering af konflikter
- Give børnene mulighed for at lære sociale spilleregler gennem aktiviteter og hverdagsrutiner

Kommunikation og sprog

Barnets sprog udvikles ved at barnet er i sammenhænge, hvor sproget bruges og således selv formår at bruge sproget. Sproget spiller en vigtig rolle i det moderne samfund, hvorfor det er af afgørende betydning, at barnet i dagligdagen har rige muligheder for at bruge og udvikle sproget. Sproget er et vigtigt fundament for barnets læring, udvikling og samvær. Barnet kan udtrykke sig gennem mange sprog : talesprog, kropssprog, billedsprog og skriftsprog. Igennem disse forskellige måder at udtrykke sig sprogligt på kan barnet, dels udtrykke egne tanker og følelser, formulere sin undren og gennem egen forståelse af sproget lære at forstå andre. Udvikling af barnets sprog foregår i den daglige kommunikation, barn til barn, og barn til voksen. Det pædagogiske personale skal have kendskab til og viden om børns generelle sproduvikling, samt kendskab til det enkelte barns aktuelle udvikling. Vi skal være opmærksomme på, hvor meget vi i hverdagen forstyrre og afbryder både hinanden og børnene.

Børn skal:

- Have mulighed for at udvikle deres talesproglige kompetencer, ordforråd og begreber gennem hverdagens aktiviteter
- Udfordres til sproglig kreativitet, samt til at udtrykke sig på flere forskellige måder
- Udvikle en forståelse for, at sprog kan bruges i mange sammenhænge og er knyttet til den situation de befinder sig i

De voksne skal:

- Italesætte og guide børnene til at bruge deres sprog ift. At sætte ord på deres tanker, følelser og konflikthåndtering
- Skabe et anerkendende, stimulerende sprogmiljø, med de voksne som rollemodeller
- Være opmærksomme på eget sprogbrug fx benævne ting ved rette navn (%bande)
- Tale med børnene og ikke til børnene samt bruge understøttende sprogstrategier
- Sætte ord på handlinger, samt egne og andres følelser
- Formå at Differentiere måden hvorpå det enkelte barn støttes bedst sprogligt

Krop, sanser og bevægelse

Børns kroppe og sanser udvikles gennem sanselige og motoriske udfordringer. Børn skal sikres udfordrende og aktive miljøer. Børns kroppe og sansesystemer udgør fundamentet for erfaringer, viden, følelsesmæssige og sociale processer samt kommunikation. Børns sansesystemer skal have rige udviklingsmuligheder. Et vigtigt fundament for børns udvikling og selvforståelse er tillige kropsbevidsthed. Børn skal have gode muligheder for at arbejde med kropsforståelse, ernæring, sundhed og hygiejne.

Børnene skal:

- Have mulighed for at være i bevægelse og opleve glæden ved sin krop
- Udvikle tryghed ved egen krop, samt forstå kropslige reaktioner og tilegne sig viden om og indsigt i kroppens funktion (herunder selvhjulpenhed)
- Have mulighed for sanselige oplevelser, - massage, kildelege, sanglege mm.
- Sikres betingelser, som styrker børnenes fysiske og psykiske sundhed, herunder forhold som ernæring, hygiejne og aktiviteter som stimulerer både fysisk og psykisk

De voksne skal:

- Støtte og opmuntre børnene, således at det enkelte barn får mulighed for og lyst til fysiske udfordringer og dermed udvikler deres kropsbevidsthed
- Huske at vi er rollemodeller, være fysisk aktive og vise glæde ved at bevæge os
- Skabe aktiviteter og rum for at stimulerer børnenes sanser gennem brug af forskellige materialer og redskaber
- Støtte børnene i at videreudvikle motoriske færdigheder i både leg og tilrettelagte aktiviteter/udfordringer
- Hjælpe og støtte børnene i at kunne regulere sig selv (høj/lav arousal)
- Snakke om og hjælpe børnene til forståelsen af sund kost (det pædagogiske måltid)
- Introducere børnene til almene hygiejneregler, fx at vaske hænder ifm spisning, toiletbesøg, næsepudsning og lign.

Natur, science og udeliv.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse af en bæredygtig udvikling. Der skal skabes mulighed for at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnene skal:

- Præsenteres for forskellige naturoplevelser, - skov, mark, vand mv.
- Have muligheden for at følge årstiderne ude som inde
- Præsenteres for forskellige planter, frugter, grøntsager, dyr mv. dels gennem særlige temaer, projekter, kost mv.
- Hjælpes til forståelsen af, at der affaldssorteres
- Plante egen plante på legepladsen og passe denne med vanding (Blomstens dag)
- Hjælpes til forståelse af at småkravl, insekter mv. er del af økosystemet og derfor har en betydning som levende væsner

De voksne skal:

- Huske at være rollemodeller og glædes over at bevæge sig i naturen
- Tilegne sig viden om naturfænomener og øvrige temaer omkring dyr, planter mv.
- Udtrykke glæde ved at komme ud i al slags vejr
- Begejstres og være nysgerrige på naturen sammen med børnene
- Se naturen som et læringsmiljø og sikre at alle børn får mulighed for at eksperimentere og undersøge i naturen og dennes omgivelser
- Snakke med børnene om maden (fra jord til bord), som en del af læringen i det pædagogiske måltid

Kultur, æstetik og fællesskab.

Barnets kompetence indenfor kulturelle udtryksformer og værdier, udvikles gennem udfordrende kulturelle aktiviteter. Viden om forskellige kulturelle udtryksformer er vigtige forudsætninger for et rigt og nuanceret liv. Kulturelle oplevelser medvidker endvidere ved udvikling af social og personlig identitet. Det er netop mødet med det anderledes og i anerkendelsen af andre, at vi får mulighed for at erkende vores eget ståsted og udviklingsmuligheder. Barnets blik er senetivt og lystfuldt. Det må repekteres for at kunne inspirere og berige barnets udvikling af kulturelle udtryksformer. Barnet skal derfor møde pædagogisk personale, som er bevidste om deres rolle som kulturformidlere.

Børnene skal:

- Stimuleres til at finde glæde ved kunst og kultur
- Have adgang til materialer, redskaber og moderne medier, herunder IT, som kan bruges, både i forbindelse med oplevelser og skabende kulturel aktivitet
- Møde pædagogisk personale, som selv er aktive kulturbrugere og støtter barnet i at eksperimentere med, øve sig i og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer
- Have adgang til inspirerende og æstetiske læringsmiljøer, hvor fantasi og kreativitet kan udvikles

De voksne skal:

- Sørge for at kunst er tilstede og fint sat op i børnehøjde (tegninger, malerier, skulpturer mv.)
- Præsentere børnene for forskelligt kultur – både egen og andres
- Have fokus på og være nysgerrige på den kulturelle mangfoldighed, som er tilgængelig både internt og eksternt
- Følge årets traditioner samt fejrer højtider og mærkedage
- Prioritere at der skal være let adgang til forskellige materialer og redskaber og at børnene får kendskab til forskellige udtryksformer